

Taakspecifieke cliëntgerichte training van arm- en handvaardigheid bij personen met MS. (P035)

Samenvatting:

Multiple sclerose (MS) is een chronische ziekte van het centraal zenuwstelsel waarbij de myelineschede progressief wordt aangetast. Dit resulteert in klachten ter hoogte van de onderste ledematen en in later stadium ook de bovenste ledematen. De mate van functioneren van de bovenste ledematen is heel belangrijk voor de patiënten. Het bepaalt in welke mate zij nog activiteiten zoals eten, computer gebruik, wassen, ... kunnen uitvoeren. Dit heeft dan weer invloed op de kwaliteit van leven.

Revalidatie van arm- en handvaardigheid speelt dan ook een belangrijke rol in de revalidatie bij personen met MS. In de praktijk worden de patiënten meestal getraind op een aantal algemene basisactiviteiten uit het dagelijks leven. Echter, gezien MS een chronische ziekte is met een progressief karakter, ervaren de patiënten steeds nieuwe problemen in het dagelijks leven. Bovendien zijn de revalidatienoden voor elke patiënt verschillend. Het afstemmen van revalidatie op deze steeds veranderende individuele patiëntennoden is dan ook een belangrijk uitgangspunt.

De ergotherapie richt zich voor een groot deel op de revalidatie van arm en hand, meer bepaald op het oefenen van activiteiten van het dagelijkse leven.

Er is echter weinig literatuur beschikbaar over evidence based ergotherapeutisch handelen bij personen met MS. Literatuur over neurologische revalidatie geeft wel aan dat het voor het trainen van vaardigheden heel belangrijk is om contextspecifiek te trainen en dat er zo veel mogelijk op de activiteit zelf getraind moet worden¹. Verder wordt er in de literatuur² gerapporteerd dat het van groot belang is om patiënten actief te betrekken in het opstellen van hun revalidatiedoelstellingen en om cliëntgericht te werken. Dit wordt sterk benadrukt binnen de opleiding ergotherapie.

Om in te spelen op individuele revalidatienoden omtrent arm- en handvaardigheid is het nodig om de individuele doelen eerst te identificeren en daarna deze activiteiten te trainen. Ook is het noodzakelijk om het effect van de behandeling van individuele activiteiten te objectiveren in het kader van evidence based handelen. Ook in het kader van zorgvernieuwing is er vraag naar effectstudies en het optimaliseren van revalidatieprogramma's.

Gezien de nood binnen de ergotherapie aan evidence-based handelen en het belang van cliëntgerichte benadering waarbij individuele activiteiten specifiek getraind worden, beoogt dit onderzoeksproject een cliëntgerichte taakspecifieke training ter verbetering van arm- en handvaardigheid bij personen met MS te ontwikkelen en te evalueren. Om dit te realiseren zal er in de eerste fase een grondige literatuurstudie gebeuren om na te gaan op welke manier individuele doelen geselecteerd en geëvalueerd kunnen worden. Daarnaast zullen mogelijke interventies ter verbetering van arm- en hand functie en vaardigheid bij personen met MS geïnventariseerd worden. Op basis van de resultaten van de eerste fase zal een trainingsprotocol opgesteld worden ter verbetering van individueel gekozen activiteiten met betrekking tot arm- en handvaardigheid. Daarna zal dit trainingsprotocol getoetst worden d.m.v. een klinische interventiestudie. In de laatste fase van dit project wordt aandacht besteed aan kennisvergroting en disseminatie door het verspreiden van de resultaten van de voorbereidende studies alsook de resultaten van de interventiestudie.

De inhoud van dit project sluit erg aan bij het speerpunt en de inhoud van de opleiding ergotherapie. Er wordt verwacht dat beter inzicht in 1) de cliëntgerichte benadering 2) de revalidatie van de bovenste extremiteit, 3) de aandacht voor activiteiten uit het dagelijks leven van de MS-patiënt leiden tot een grotere professionaliteit van studenten en ergotherapeuten. Dit wordt gerealiseerd door gastcolleges/workshops, thesisbegeleiding, samenwerking en stages in het Revalidatie- en MS centrum Overpelt. Bijkomend worden presentaties op (inter)nationale symposia verwacht en publicaties in vaktijdschriften.

¹ Dromerick AW, Lum PS, Hidler J. "Activity-based therapies.", The Journal of the American Society for Experimental NeuroTherapeutics, vol 3, 428-438, 2006.

Shumway-Cook, Woollacott "Motor control. Translating research into clinical practice", Lippincott Williams & Wilkins, Baltimore, 2007.

²Wressle E, Eeg-Olofsson A, Marcusson J, Henriksson C. "Improved client participation in the rehabilitation process using a client-centred goal formulation structure." Journal of Rehabilitation Medicine, vol 34, 5-11, 2002.

Promotor: Annemie Spooren, PHL-Healthcare

Medewerkers:

Stuurgroepleden:

- Christine Smeets (opleidingscoördinator ergotherapie)
- Anja Depoortere (onderzoekscoördinator gezondheidszorg)
- Peter Feys (docent opleiding kinesitherapie)
- Veronik Truyen (coördinator paramedische diensten, Revalidatie en MS centrum Overpelt)
- Henk Seelen (onderzoekscoördinator Adelante Centre of Expertise and audiology)

Startdatum – einddatum: september 2010 tot september 2013

Budget:

Totaal budget: € 94.000,00

Omkadering: 1,4 VTE

Financiering PHL (PWO)

Projectcode:

2/DWO/2010/HC/P035

IWETO codes:

B 710 – Kinesitherapie

Vrije trefwoorden:

Multiple Sclerosis, taakgerichte training, cliëntgerichte aanpak, bovenste extremiteit

Gerelateerde studiegebieden: Gezondheidszorg

Wetenschappelijke partner:

Naam: Peter Feys

Instelling: PHL, onderzoeksinstituut Reval

Naam: Henk Seelen

Instelling: SRL Hoensbroek

Betrokken werkveld:

Naam: Veronik Truyens

Instelling: Revalidatie en MS-Centrum Overpelt